СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 2. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 3-го січня 1946. No. 2. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, January 3, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ГОМІНКИЙ ДЕНЬ НОВОГО РОКУ В ЦІЛІЙ АМЕРИЦІ

Звіти, які наспіли до пресових агенцій про святкування першого Нового Року від вибуху війни, вказують, що населення повертає до веселого настрою, як це бувало за часів довго-тривалого миру. Міліон людей вийшли на Таймс Сквер у Ню Йорку серед окликів, дзвінків та гамору трубок. В інших містах настрій був не менше веселий. У Філядельфії відбулася поновно парада „момерів,' яка має на ціли ґумористично представити найважніші події минулого року. Поперебирані по чудернацьки тисячі людей машерували 4 години по головній вулиці, а це Бровд Стріт. З інших парад замітний „турній рож", який відбувається щорічно на Новий Рік у Пасадіна, в Каліфорнії. Цим разом брав у ній участь ґенерал Галсі.

Іншого роду радість панувала в таборі втікачів вОсвіґо, в стейті Ню Йорк, де всі інтерновані дістали право ввійти на американську землю як правні іміґранти. Іміґраційні урядовці почали переводити звичайну процедуру, щоб впустити 923 нових іміґрантів з цього табору.

Серед загальної радости вчасі святкування Нового Року занотовано 437 нещасливих смертельних випадків, в більшій частині від зударів вчасі їзди, а багато від огню, вибухів, утоплень, пострілів та інших причин.

Надійні вигляди на працю в Новім Році.

Урядовий комісар статистики праці А. Ф. Гайнрикса оприлюднив погляд, що безробіття після війни є далеко менше, ніж влада передбачувала, а продукція в різних ділянках промислу збільшується повільним темпом. Зріст місць праці в 1946 році заповідається зовсім добре, а це пізнати по будові нових будинків як на приміщення фабрик так і для мешкань. Безробіттю не можна зарадити на швидку руку тому, що прибувають нові безробітні, а це демобілізовані ветерани.

ПРЕЗИДЕНТОВА ПРОМОВА В ЧЕТВЕР.

Президент Труман провів Новий Рік на яхті Вилйємсбург, на ріці Потомак, приготовляючи свою промову, яку виголосить по радіо в четвер 3. січня в 10 годині вночі. Він приготовляє теж другу промову, а це до конгресу, з нагоди його нового зібрання 1[illegible] січня.

ЗАПЕЧАТАЛИ МАЙНУ З 20 ЛЮДЬМИ.

Горіючу майну у Пайнвил, в Кентокі, де вчасі вибуху находилося 33 майнерів рішили запечатати з оставшими 20 майнерами. Це зроблено тому, що ратункова виправа не могла поступати вперед, як довго вибухав огонь з тої частини майни, де находилися нещасні. Влада прийшла до висновку, що вони й так пропащі. З усіх, яких, захопив вибух, виратувано девять, з них померло двох, а ще окремо найдено двох небіщиків вчасі ратункового походу під землею. Ці два небіщики находилися саме в тій частині де є решта живцем погребаних.

РОБІТНИКИ НА ДОКАХ ДІСТАЛИ 20% ПІДВИШКИ.

Урядовий посередник у спорі докових робітників в Ню Йорку: Вилйем Ґ. Дейвис, довів до згоди з підприємцями на такій підставі, що робітники дістали 20% підвишки і їх платня буде виносити по $1.50 від години. Посередник відкинув домагання робітників, щоб вчасі праці вони мали обовязок навантажити найвище 2,240 фунтів, хоч якраз ізза того вибух страйк докових робітників ще в жовтні минулого року.

РАДА СТАБІЛІЗАЦІЇ ПЛАТНІ НА МІСЦЕ ВОЄННОЇ РАДИ.

Президент Труман настановив Краєву Раду Стабілізації Платні на місце дотеперішньої Воєнної Ради Праці. До нової ради іменовані представники праці, капіталу й публики. Нова рада має на меті вести посередництво у спорах між підприємцями й робітниками за платню.

У звязку з настановленням нової ради вийшли на яву непорозуміння в департаменті праці. Президент Труман, як кажуть, невдоволений із теперішнього секретаря праці Луїса Швеленбака. Йому закидують брак досвіду в робітничих справах.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО БУДОВУ МЕШКАНЬ ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ.

Президент Труман підписав законопроект, який вимагає видатку $160,000,000 на будову мешкальних домів для ветеранів теперішньої війни. Це є лише тимчасова нагла поміч для бувших вояків, які не можуть найти мешкань після повороту домів.

Підготовляють нову Пан-Американську Конференцію для спільної оборони

Нова Пан-Американська Конференція має бути скликана до столиці Бразилії, міста Ріо де Жанейро, мабуть на 1. квітня, як це оприлюднює Хово Невес де Фонтура, кандидат на міністра заграничних справ у кабінеті нововибраного президента Бразилії, ґенерала Евріка Дутри. Вона матиме на ціли придумати способи самоооборони цілої Західної півкулі заки ще збереться мирова конференція, плянована на день 1. травня. На Пан-Американській Конференції мають поширити пляни співпраці американських держав, ухвалені на конефренції в Чапультепек, у Мексику минулого року.

ВЕЛЕС ЗА ДОПУЩЕННЯ НЕВТРАЛЬНИХ ДЕРЖАВ ДО О.О.Д.

Сомнер Велес, бувший підсекретар стейту, домагається, у синдикованій статті, щоб вже на найближчому засіданню асамблеї Організації Обєднаних Держав у Лондоні допустити в члени цеї організації чотири невтральних держав, а це Швецію, Швайцарію, Портуґалію і Ірляндію, бо вони, на думку Велеса, потрібні для стабілізації миру.

РОСІЯ НЕ ПІДПИСАЛА УМОВИ З БРЕТОН ВУДС

Департамент стейту оприлюднює, що минув речинець для підпису умови з Бретон Вудс, але її не підписала Росія, хоч вона брала участь у конференції. Тоді радили представники 45 держав. Крім Росії не підписали ще: Австралія, Нова Зеляндія, Венезуеля, Ліберія, Ґаїті, Сальвадор, Нікараґва і Панама.

ЕТЕНРИДЖ ОБОРОНЯЄ ПОГЛЯДИ БИРНСА ПРО УСПІХИ В МОСКВІ

Після свого повороту з конференції в Москві секретар стейту Бирнс у розмові з ґазетярами докладніше висловився про свої невдачі в справі Румунії та Болгарії. При тім заявив, що він не міг оприлюднити звіту свого післанця, Марка Етериджа, редактора з Луїсвил, Кентокі, тому, що він цих інформацій ужив вчасі конференції. Бирнс одначе сказав, що уряди в Румунії і Болгарії не є демократичні і що там нема свободи. Етеридж щойно після промови Бирнса оприлюднив дещо із своєї поїздки на Балкан. Він підтвердив правду в заяві Бирнса, що в Румунії й Болгарії нема свободи. Одначе Етеридж того погляду, що Росія хоче співпрацювати з О.О.Д.

Є вигляди на те, що Німеччина стане згодом демократичною країною, та що нарід зможе собою рядити

Інформаційна Контрольна Дивізія в американській зоні в Німеччині пробувала пізнати, яка є тепер опінія німецького загалу щодо будучого устрою в Німеччині. Отже виходилоб, що більшість переконана, що німці згодом зможуть собою рядити згідно з демократичними принціпами і методами. Тільки мала частина є невдоволена з способу, в який переводиться денаціфікацію, а й те невдоволення є оперте на незнанню, що кожному, що його усунено з певного становища, прислугує право відклику і доказу, що він не був активним членом націстівської партії, а тільки формальним. Розсліди теж виявили, що німці інтересуються політикою і щодо цього не є так зле, як думано в початках. Більшість того переконання, що Німеччина повинна обмежитись у будуччині до двох партій, а найбільше до чотирьох. Теж назагал скидають німці вину за війну і націзм на тих людей, що тепер на суді в Норемберзі. Многі не годяться з тим, щоб обвинувачувати цілі націстівські ґрупи чи орґанізації. Просто з тої причини, що кожна родина мала своїх близьких у тих ґрупах.

СТАВИТЬ ВИЩЕ СОВЄТСЬКУ ОКУПАЦІЮ ВІД АМЕРИКАНСЬКОЇ

Ґледвин Гил, кореспондент часопису Ню Йорк Таймс, пише до цеї ґазети з Саксонії, що є під совєтською окупацією, що він розмовляв разом з іншими американськими кореспондентами з д-ром Еергардом Губенером, 65-літнім президентом цеї „самоуправної" провінції. Губенер не є комуністом, але ліберальним демократом. Його назначили адміністратором цеї провінції ще американці, як її заняли, бо тепер там совєтська влада. Він, як пише кореспондент, не є ворожий американцям, але каже, що совєтська адміністрація ліпша, бо помагає відбудувати місцеву промисловість, коли американці, як там були, поусували інжинірів-експертів та забрали сирівці. А декого з експертів мали навіть вивезти до Америки. Совєти віддали те, що американці забрали щодо сирівцю і помогли пустити в рух фабрики.

РІБЕНТРОП ВИЯВЛЯЄ „ЗАПОВІТИ" ГІТЛЄРА

Виявлено тайний лист, написаний Йоахімом Рібентропом, як він ще був націстівським міністром заграничних справ, а висланим до Чорчила та Ідена в Анґлії. В тому листі є те, що мав сказати Гітлер тиждень перед своєю смертю, а що мало би бути „його останнім політичним заповітом". Отже Гітлер заповів, що „його дух" ще колись встане з гробу, та що виявиться, що він був правий. Далі Гітлер мав казати, що він усе був за приязні відносини з Анґлією і завжди жалів, що прийшло до війни з Америкою, хоч він робив усе можливе, щоб її уникнути, бо з Америкою не мав ніяких порахунків. Такі речі мав Гітлер сказати Рібентропови устно, а він їх це списав і вислав до Анґлії.

ПРИРОДА В РОЛІ МИСТЦЯ. — Дід Мороз має, як бачимо на цій картині, артистичну душу. Це таку штуку втяв ін з водою, маєрмани гасили вогонь в бизнесовій секції в місті Акрон, Огайо. Був такий сильний мороз, що відразу замерзала вода, що спадала з струй, якими обливано естіни і вікна горіючого будинку.

ЦІЛА ЯПОНІЯ ЗДИВОВАНА, ЩО ГІРОГІТО ЗАПЕРЕЧИВ СВОЄ БОЖЕСЬКЕ ПОХОДЖЕННЯ

Американські кореспонденти звідомляють з Японії, що населення краю ще не вийшло з дива, що сталося, що японський цісар видав несподівано цісарський декрет, в якому сказав щось цілком противне тому, в чому виховувано цілу націю, а саме заперечив, що його рід походить від богині сонця Аматеразу. Віра в таке походження була досі основою релігії й державного устрою, конституції краю. Гірогіто назвав таку віру видумкою, основаною на леґендах та переказах. Замітне ще й те, що цей цісарський декрет держано у великій тайні, а редакціям часописів дано його до друку в останній мінуті, так, що редактори не мали часу навіть його перечитати, а не то висказати свою думку в редакційних статтях. Це ще більше здивувало читаючу публику, коли завважила, що у такій важній справі не забрали голосу часописи, а тільки передали сам декрет. Та немає найменшого сумніву, що цей поступок Гірогіта матиме епохальне значіння, коли глядіти в будучність Японії. Згідно з ним сам цісар став звичайною людиною, як і звичайними людьми стали всі японці, а їх передше вчили, що вони вибраний нарід. У своїм декреті Гірогіто покликався на обіцянки імператора Меїжі, що заповідали японському народови певні свободи, а яких то обіцянок потім не додержано.

НА ШЛЯХУ ДО ДЕМОКРАТІЇ.

Японський премієр Шідеґара, що цілком певно був утаємничений в те, що Гірогіто видасть цісарський декрет, заявив, що японський нарід застосується до волі цісаря і буде відбудовувати край на підставах демократії, миру і раціоналізму.

ҐЕН. МЕКАРТУР ВДОВОЛЕНИЙ.

Ґенерал МекАртур заявив, що новорічний декрет японського цісара дуже його вдоволив. Тепер цісар став провідним чинником в демократизації краю. Він попер здорові думки.

АМЕРИКАНСЬКА ПЕРЕМОГА.

Декрет японського цісара вважається перемогою тактовної американської окупаційної політики, яку дехто поза Японією критикував як „лаґідну", що не осягає цілі. Виявляється, що саме така політика видала в короткому часі величезні овочі. Добровільне зречення збоку імператора свого божеського походження допоможе тепер лекше перевести дальші реформи, зокрема зміну конституції, яка давніше була оперта на „святих і ненарушимих" правах імператора.

ВЛАСТИВА КРІЗА.

Такою є тепер в Японії харчева кріза. Це є найважніше, що турбує тепер японський загал, що не годен зрозуміти, чому саме Америка так гостро трактує Японію під тим оглядом, коли з іншими переможеними краями обходиться далеко лаґідніше.

МИР МІЖ БРИТАНІЄЮ І СІЯМОМ.

В Сінґапор підписано анґлійсько-сіямський мировий договір, яким закінчено формально війну, яку виповів Сіям Великій Британії 25. січня 1942. Зокрема дійшли до згоди щодо відшкодовання Австралії за воєнні шкоди, а теж і щодо покарання воєнних злочинців.

КОМУНІСТИ ПРОТИ ПОСЕРЕДНИЦТВА.

Ґен. Маршал, американський посол до Китаю, жде, щоб обидві партії — націоналісти і комуністи — погодились щодо його участи в переговорах завішення зброї й замирення Китаю. Та наразі так є, що комуністам це не подобається, щоб ген. Маршал брав безпосередну участь в переговорах.

ДІЗНАЛИСЬ, ЩО ВІЙНА ЗАКІНЧЕНА.

Американці не могли здива вийти в Манілі, на Филипинах, як на самий Новий Рік вийшли з печер на Кореґідорі 20 японських вояків і моряків і піддалися. В тих печерах були вони від місяця лютня 1945. Вийшли з повіваючим білим прапором і документом здачі, не знаючи нічого про те, що війна вже давно скінчена. В печерах мали риж і сушену ярину, а по воду ходили ночами. Виглядали здорові, обголені й вбрані. Американські вояки спершу думали, що це „новорічна забавка".

НЕ МАЄ ГОЛОСУ В ПОЛІТИЦІ!

Роберт Патерсон, секретар війни, сказав у звязку з критикою, що ґен. МекАртура не поінформовано про наради в Москві в справі Японії, що ґенерал не має голосу в тому, яка має бути заграниччна політика.

СОВЄТСЬКІ ДЕЛЕҐАТИ ДЛЯ СПРАВ ЯПОНІЇ.

Є ними: А. А. Ґромико для Далеко-Східньої Комісії, а К. В. Новіков його заступник, знов ґен. Кузьма Деревянко є членом Аліянтської Ради для Японії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$7.00
На пів року	$3.75
На три місяці	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):	
На рік	$2.50
На пів року	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею:	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$7.00
Six months	$3.75
Three months	$2.00
Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
One year	$2.60
Six months	$1.50
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	$10.00
Six months	$5.25
Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОГО РАТУЄМО?

„Зрадники" і „гітлерівські бандити" — це назви, що їх далі вживає большевицька преса на означення тих усіх українців, що не хочуть вертати під совєтську владу, а живуть як скитальці на німецькій землі в американській, англійській, чи французькій зоні, чи деінде. І то вживають тих назв тоді, коли виявляється з кожною новою вісткою з Европи щораз виразніше, що тими скитальцями є головно ті українці, що добре натерпілись від усіх окупантів України, зокрема від Сталіна не менше як від Гітлера, а від Гітлера не менше від Сталіна. Дуже много з них закоштувало при тому ще й польської тюрми чи Берези Картузької. Далі виявляється, що між скитальцями є надзвичайно велике число аполітичних людей, що працювали для української культури, науки і мистецтва. Маємо там повно імен, відомих українському загалови від десятків років з народної праці й вірної служби ідеалам української нації. Є повно з новішого покоління, що записались світло на різних ділянках українського життя.

Якжеж можна тепер повірити, щоб аж така велика маса того роду людей могла вивтікати з рідної землі, якщоб на тій землі булоб можливо жити?

Як може бути, щоби люди, що давали в життю багато доказів відваги і патріотизму, воліли тепер радше гинути на чужині, а навіть кінчити тамже себегубством, ніж вертати на рідну землю? Колиж таке діється, то видно що ті люди, як жили на рідній землі під сталінською диктатурою, мусіли бути свідками чогось надзвичайно страшного. Видно, що на рідній землі вони бачили таке пекло, що там навіть і гинути було страшніше ніж на чужині, де їм можливе хоч по християнськи вмерти . . .

Це є речі, які для нас, американських українців, просто незрозумілі. Але знаємо, що правдиві. Навіть ті з нас, що пережили першу світову війну і революцію в Україні й багато лиха бачили і зазнали, не можуть цього зрозуміти. Тому саме треба нам вратувати ще живих свідків кремлінських злочинців над Україною і українським народом, щоб принаймні вони ці злочини списали, світови представили і передали історії мучеництва українського народу.

Гітлерівські злочини всі списують і виявляють. І так має бути. Але памятаймо, що ці злочини вже минули. Їх списання є наукою про те, що було, і пересторогою, щоб подібне не вернулось. Але сталінські злочини не припинені. Вони продовжаються, а може навіть і збільшаються. А що українські скитальці є живими свідками злочинів, поповнюваних Кремлем над Україною і українським народом, то Кремль так дуже хотів би їх знищити; тому так наносівся на те, щоб їх дістати у свої руки. Він певен, що мало хто другий знає так багато про кремлінські злочини. І так є, що як би так хто поставив в Норемберзі чи деінде на суд ще й кремлінський режім, то прокуратор мав би з чого й кого вибирати свідків-очевидців. Вони промовилиб за міліони закатованих! Кремль це добре знає, тому й так переслідує тих нещасних скитальців.

Іміґрація для всіх вір і національностей

У передодні Різдва, бо 22. грудня, президент Труман проголосив постанову, щоб Злучені Держави наново вітворили границі для іміґрації, головно для скитальців. Постанова містить вказівки для департаменту стейту, секретаря війни, ґенерального прокуратора, Адміністрації Военного Перевозу, ґенерального Лікаря Прилюдного Здоровля, ґенерального директора УНРРА. У ній сказано, що „звичайна приличність і основна товариськість усіх людських істот вимагає від нас зробити все, що в нашій силі, щоб використати іміґраційні квоти для злагодження людських терпінь. Тому я поробив кроки, щоб це зробити як найскорше. Зпоміж скитальців і втікачів, які будуть мати дозвіл вступити на американську землю на підставі того пляну, треба надіятися, що сироти будуть творити більшість".

Оце є ціль розпорядку президента, а для переведення його в життя він зарядив таке: Секретар стейту має як найскорше настановити консулярну обслугу для або недалеко втікацьких і скитальських осередків в американській окупаційній смузі в Европі. Обовязком таких консулярних урядовців, в порозумінню з іміґраційними інспекторами є, провірити так скоро, як лише можна, чи зголошені аплікanти мають підставу бути допущеними до Злучених Держав. Для таких цілей секретар стейту має, коли зайде потреба, вжити фондів департаменту, щоб як найлекше перевести такі діла. „В порозумінню з ґенеральним прокуратором я назначу хвилевих консулів для давання віз. **Віза повинні бути видавані справедливо особам усіх вір, визнань і національностей.** Я бажаю передусім, щоб звернено спеціяльну увагу на сиріт..." сказано в директиві.

А сказано також: „Ґенерального директора УНРРА треба просити, щоб дав усяку поміч властям Злучених Держав у підготові таких людей для перевозу їх до Злучених Держав і в опіці над ними, а особливо дітям вчасі їх перевозу і в інших потребах".

Сказано теж, що іміґраційні квоти, яких досі не використано, не можна буде використувати збірно, лише окремо з кожного краю, з якого іміґранти походять.

Оце подаємо найважніші точки з цеї постанови. На підставі минувшини можемо догадуватися, що тут знову повстане замішання зогляду на слово „національність". Це слово має інше значіння в українській мові, а інше в анґлійській. Таксамо будуть різно толкувати слово „різних вір, і визнань". На всякий випадок, хто з наших людей схоче заопікуватися своїми свояками чи кревними, які можуть бути спроваджені з Европи сюди, мусять вдаватися до відповідних урядових бюр в цій справі, особливо до бюр, які займаються іміґраційними справами. Нема сумніву, що в тих справах допоможе теж і Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет, що їх добре розслідить, а потім і подасть певні пояснення тим, що хотілиб таких людей до Америки спроваджувати, чи тим, що хотілиб дістатись з Европи до Америки.

Микола Чубатий.

Передумови дебати про нинішну Україну

II.

Чи Україна має окремий уряд?

Хочемо поставитися безсторонно, навіть придавляючи свій національний український сентимент, до справи, чи Україна як ґеоґрафічне поняття, значиться українська земля та її населення, має справді окремий уряд чи ні. Не говорю вже навіть про свою, українську владу, свій уряд в національному розумінню, але чи українська земля взагалі має окрему владу, зложену хочби з москалів, малоросів, чи з безнаціональних комуністів, з правом самостійного діяння. Чому так ставимо питання? Ставимо так питання тому, бо колиб Україна мала справді окремий свій уряд, навіть нині в руках москалів малоросів, чи безнаціональних, себто інтернаціональних комуністів, то тоді можна дискутувати над справою, як ставитися до тої влади — позитивно чи неґативно. Все таки це булаб влада нашої батьківщини-України.

Прихильники московсько-совєтського панування над Україною звичайно перед людьми таке говорять. Так, мовляв, нині ця влада є невдоволяюча, вона може й не вповні зложена з українців, одначе істнує Україна як державна одиниця з власною владою, отже до неї треба ставитися позитивно, бо влада це справа переходова, влада може змінитися, влада може поволи знаціоналізуватися.

Для порівнання дехто наводить навіть часи гетьманської влади в Україні та помилку українського громадянства, що не поперло тої влади української держави. Одні не поперли її тому, що це була влада реакційна, оперта на клясах багатого населення, отже й недемократична. Другі не поперли її тому, що вона в поважній скількости була зложена з москалів та малоросів, отже не національно чинних українців, тільки з українців в територіяльному розумінню.

Таке саме, кажуть, совєтофіли, тепер повторюється знов, тому владу України треба би поперти та помогти їй поволі стати українською національно. Порівнання це не витримує критики, бо за гетьмана Україна була правдивою незалежною державою, чого нема нині.

Колиб так було, то можнаб над тим дебатувати чи попирати таку владу України, чи ні. По моїй думці навіть владу настановлену таким комуністичним способом як тепер, себто проти волі більшости українського населення й тому недемократичну, можнаб з деякими застереженнями терпіти та вважати за тимчасову владу Української Держави. Можнаб сподіватися, що попирання й такої влади загалом українців, принезолилоб її поволі вступати на шлях демократизації, себто примінюватися до волі більшости населення України.

В такім положенню требаб мати справді багато національного самозапертя та політичного розуму, щоби так поступати, бо саме цей політичний розум не казав би засадничо відкидати таку владу враз з українською державою. Такий стан до певної міри був в Україні в часі так званої українізації, коли то Москва справді узнавала ще факт істнування комуністичної української держави, сфедерованої з Московщиною. На Україні тоді були навіть комуністи неукраїнського походження, щиро віддані справі України як окремої державної одиниці.

Для прикладу наведу хочби таку подію з тих часів, що лідером опозиції проти економічної експльоатації України був комуніст, москаль з України Волобуєв. Від нього рух цей за економічним унезалежненням України від Москви назвали волобуївщиною. За це Москва Волобуєва зліквідувала так само, як зліквідувала провідників опозиції в ділянці української національної культури, Шумського та шумскістів. Людей того типу, що Волобуєв, правда український нарід не висунув на провідні становища. Такі люди приходили до влади порядком большевицької диктатури. Вони національно навіть не були українцями. Одначе ніхто не заперечить, що вони добре заступали інтереси України як окремої, хочби несамостійної держави, отже служили Україні. Не булоб причини таких людей національно думаючому українцеви, відкидати.

Навівши ці приклади стане нам ясно, про що йде справа. Йде справа про це, чи Україна як державний твір, сфедерований з Московщиною, має свій уряд, що заступає справді інтереси України. Тисячні факти говорять, що Україна такої окремої влади не має. Уряд в Україні це не є влада, що заступає інтереси тої країни, що її звуть Україною, але це є звичайні аґенти, урядовці московського уряду, що нічого самі не роблять й робити не можуть. Так званий уряд України це фікція для одурювання світа та для заспокоєння ще решток національної свідомости серед населення України, одначе це не є уряд України, це не є ніяка влада окремої державної одиниці.

Не має хіба ніхто сумніву, що так званого премієра комісарів України москвича Хрущева ані не призначив на владу український нарід, ані його за голову своєї влади не бажав би мати. Проте, колиб цей Хрущев міг вести справи України по лінії інтересів України самостійно, можнаб дискутувати над постановою до нього. Наділі він нічим другим не є, а лишень тим, чим був на попередній своїй позиції секретаря комуністичної партії московської округи. З посади в Москві, отже в другій ніби то державі, перейшов він на посаду до Києва, зовсім так само як кожен урядовець сцентралізованої держави. Тому він наділі не репрезентує окремої влади України, бо такої влади немає. В Совєтах є тільки одна влада, один уряд на Кремлі.

Те саме можна сказати про малороса інтернаціоналіста Мануїльського, фіктивного комісаря заграничних справ України. Не йде вже навіть теж питання про це, що його нарід України ані на той пост не настановив, ані його усунути не може. Йде справа про це, що він нічого більше не може робити, тільки це, що йому Москва накаже. Йому позволяють бавитися дрібними справами для ока світа, як для прикладу якоюсь там умовою поміж українською провінцією московської держави та червоним варшавським урядом в справі обміни населення чи що там. Але вже у важній справі для України, як в справі прилучення Карпатської України до Совєтської України Мануїльського навіть не питали. Не тільки те, навіть при підписуванню умови з чехами хочби для людського ока він не був. Цілу справу переводив московський комісар заграничних справ Молотов, дарма, що Московщина не має навіть з Чехією спільних меж.

Те саме в ділянці судівництва. Українських політичних вязнів в часі першої червоної окупації Західної України перевезли прямо до тюрми в Москві, хоч вони нібито з України. Те саме є в економічній ділянці. Тут Київ абсолютно не має нічого до говорення крім плачення податків в грошах та в натурі. Всім тим розпоряджає Москва. Податки до рук місцевих урядників платять навіть кольонії, платять провінції найбільше сцентралізованих держав.

Зі сказаного виходить, що Україна нині не має окремого уряду, що справді був би владою, себто міг би щонебудь самостійно робити. В Совєтах істнує тільки одна влада в Москві, яка по всіх провінціях своєї імперії, байдуже як їх називають, має своїх ґубернаторів та щтаб урядників, які послушно виконують прикази Москви. Така „влада України" ніколи не може еволюціонувати в напрямі її більше національного характеру. Така влада не може ніколи ставати більше демократичною, себто відповідати бажанням населення України.

Тому українець навіть найбільше самоопанований над своїми національними почуваннями не може мати надії, що з посади Хрущева може справді колись витворитися премієрство України, а з посади Мануїльського комісаря заграничних справ України. З цього всего заключення — нині Україна не має окремої влади, тому не можна ставитися до неї ні позитивно, ні неґативно, бо не можна ставитися позитиво ні неґативно до того, чого немає.

Одначе істнує формальна українська влада, фіктивна влада над Україною, тому прихильники совєтського поневолення України повинні відкрито поставити питання. Треба поставити питання рубом — чи маємо ставитися позитивно чи неґативно до московсько-большевицького панування над Україною з усіми наслідками московського панування над українською землею. Це булоб чесно і відважно. Наділі справа стоїть в той спосіб і повинна бути одною партією дебати так зясована: — Ми, кепсько проспеpуючі професіоналісти та бизнесмени в Америці та Канаді, потребуємо ширшого поля для свого бизнесу, тому ставимо питання: „Чи маємо ми дальше солідарно тримати з українським народом, що стоїть в безнадійній боротьбі з наїзником на рідну землю, чи маємо висказати наше незаінтересування справами землі, з якої прийшли наші батьки та позитивно ставитися до московського панування над Україною.

Узагальнювати, що їхне становище малоб бути становищем українців перебуваючих поза Україною, це виглядає трохи на жарт трохи на цинізм. Поза Україною перебуває біля пів міліона українців, що ведуть судорожну боротьбу за ратування свого нужденного життя з рук московського окупанта, тому де їм спільна дорога з нечисленними політичними бизнесменами українського походження поза океаном.

Про Українську Державу не дебатували.

З оголошення виходилоб, що прихильники червоно-московського панування над Україною навіть не ставили твердження в такій формі, що йде про відношення заокеанських українців до української держави, якої наділі немає. Правники знають, що три елементи складаються на поняття держави: територія, населення та державна влада, що спановує територію та її населення. Територія України є, населення, є хоч воно під московсько-большевицькою владою замісць рости, постійно маліє. Натомісць не має над Україною окремої влади, що опанувалаб державну територію та її населення. В правному розумінню така територія з населенням без окремої влади може зватися провінцією чи кольонією другої держави. Саме Україна є провінцією другої сусідньої держави москалів.

(Кінець).

ЕДМОН АБУ

ТРАҐІЧНИЙ КОМІК

6)

(Закінчення.)

Князь дав їй два тижні часу, щоб відпочила після дороги. Потім вона просила ще тиждень, тому, що Шийка не мав виступати. Вона вичитувала щодня афіші з таким самим почуванням, як громадяни підчас терору читали спис засуджених на смерть. Павлина не мала приємности ні з тоалет, ні свого дому, ні з незвичайних вибагів довкола себе.

Її сальон уважали одним із чудес Петербурга. Стіни були в ньому з білого мармуру, меблі стилеві, у вікнах замісць завіс ряди камелій, на середині кімнати павук із кришталевого шкла з якихось рідких печер, довкола канапи росли якісь чудові квіти, що кидали фантастичні тіні. На всі ці дива Павлина майже не звертала ніякої уваги. Її кухар добував із свого мізку надаремне найглибше своє знання; це був якийсь славний провансалець, що служив був на дворі якогось німецького князя — перекуплений за великі гроші князем Васильковим, щоб перейшов до нього на службу. Всі вигадувані ним лакоминки не смакували Павлині; вона не мала апетиту. А проте, коли вона ходила в Парижі до ресторанів із своїм чоловіком, що вона там вміла зїсти за один вечір!

6-го січня (нового стилю) їй принесли до хати афішу. Там була заповіджена песа, в якій мав грати Шийка: „Вечера Магдалини". Павлина наче дістала ножем у серце. Вона рішила написати лист до свого чоловіка. Написала його і казала його передати особисто Шийці. У листі вона оповідала ніжно та щиро, просячи вибачення, все, як справді було: „Я вже сама не знаю, що маю зі собою робити, я сама-саміська, не маю в кого порадитися, ані з ким поговорити. У день нашого шлюбу ти обіцяв мені свою поміч та опіку. Прийди тепер допомогти мені!"

До листа вложила вона засушену цвіточку, яку берегла у примірнику комедій Моліера; це була фіялка з її пошлюбної подорожі до Фонтенеблъо.

Нещастя хотіло, що цей лист передав Шийці льокай одягнений в однострою князя Василькова.

Ввечір год. 7-ма Павлина стояла як мертва, коли її одягали до театру. Вона сподівалася до останньої хвилини, що князь змилується над нею і звільнить її від обовязку йти з ним до театру. Та коли вона вилізла із санок перед малими дверима вестибулю, вона побачила, як він вибіг їй назустріч увесь усміхнений. Ледви тримаючись на ногах вона пішла за ним до льожі, що містилася нижче сцени і коли впала на фотель, навіть не помітила, що всі дивилися на неї.

Театр був повний. Росіяни святкували Різдво. Управа театру дозволяє власникові льожі всунути там стільки осіб, скільки влізе. Коло амфітеатру було немов би вимережане ланцюгом голов, які зверталися до льожі Василькова.

Коли завіса пішла вверх, Павлину запоморочило. Вона бачила перед собою вогненну прірву і трималася балюстради, щоб не впасти.

Шийка вбрав на себе панцир сміливости та байдужости. Він закрив блідину свого обличчя густим шаром ружу, але забув покрасити уста так, що вони аж пожовтіли.

Вечір був бурхливий. Публика Михайловського театру складалася з двох різних елементів: російської аристократії, що знає французьку мову, і з французької кольонії. У Петербурзі живе більш як 6,000 французів і всі вони — вчителі, купці, стрижії чи кухарі, що шаліють за театром. Росіяни подивляли сміливий змовницький плян князя Василькова і навіть ті, що оплескували два місяці раніше його карикатуру на сцені, тепер перейшли на його бік. Французи обожали Шийку; вони зустріли його появу на сцені оплесками. Росіяни відповіли теж оплесками, але тепер уже на глум, повторюваними в найбільше невідповідних місцях. Коли впала завіса, російська публика так довго оплескувала його, поки він не показався перед завісою.

Павлина почувала себе напів мертвою.

На другий день ставили „Мізантропа та Овернята". Шийка був знаменитий у ролі Машавоана. Французи прийшли з китицями квітів, а росіяни закидали його теж квітами, але такими безвартними, що деякі сміялися. Якийсь жартун крикнув із салі: „Кланяйтесь своїй жінці!" Шийка вернувшись до роздягальні мав у очах сльози безсильної люти. На нього чекав уже лист від Павлини, ввесь мокрий від її сліз. Він кинув лист на землю і потоптав його ногами, потім подер, не читаючи і кинув у піч.

Після двох страшних вечорів Павлина переляканa мовчанкою свого чоловіка, почала благати князя, щоб змилувався над нею і звільнив її. Адже вони — доказувала кня-

(Докінчення на стор. 4-тій)

ЩО ПИШУТЬ?

З ЛИСТІВ ВІД НАШИХ РІДНИХ

З листа, що прийшов до Канади з тої частини Німеччини, що є тепер під окупацією американців:

* * *

Все, що я знаю про нашу родину, постараюсь Тобі описати. Тоді, як Василько поїхав з дому до Канади, я ще побула кілька місяців на університеті у Львові. Ситуація ставала щораз гірша, червоні „товариші" зачали були вже добре даватись в знаки. Отже, щоб рятувати своє життя від тортур і мученицької смерти, я перейшла границю та якось дісталась до Відня. Тут була записалася на університет, але не вдалося мені його закінчити тому, що прокляті німаки майже всіх наших українських студентів виарештували й посадили до концентраційних таборів, де люди вмирали з голоду й холоду, як мухи. Мене заарештували були німці ще в осені 1943 року, як була я на університеті у Відні. Просиділа я в тюрмі 8 місяців, а потім повезли мене до концентраційного табору під Берлін. У тім таборі за грубими мурами було 72 тисячі самих жінок! Не можу я цього всього описати, що там бачила й що пережила... Може Бог дасть, що побачимось, то устно краще все оповім. Богу дякувати, що скоро прийшли аліянтські війська та увільнили тих напів трупів жінок! Якщоб ще довше прийшлось було ждати на визволення, то напевно не булаб діжала я тієї волі. Вже ледви дихала. Тіла не було вже на мені, лиш кістяк! Тепер живу тут у Мінхені. Як довго ще будемо тут скитатись немов жебраки, годі сказати! Вдома, в нашім родиннім..., я була останній раз ще в місяці липні 1943 року. Наше господарство тоді ще сяк-так трималось. Неня ще при здоровлі трималася, хотяй від того часу, як тітка померла, то почали підупадати на здоровлю. З того всього господарства майже нічого собі не лишалось, бо мусіли Неня віддавати все німцям, так, що капарили як могли.

Славити Бога, що я вийшла з табору живою, хоч здоровля стратила. Прокляті німаки так били, що аж кров бухнула з моїх уст, голову подіравили мені, та все насміхалися як били й кричали: „От маєш Україну"... Але не знищили вони нам духа, бо все ще віримо, що повернемо на рідні землі як власні господарі, а не як наймити...

Отак, брате мій, били нас „товариші" большевики й німаки. А били нас лише тому, що не хотіли ми визнати їх насильного панування й боролися за вільне життя на своїй власній землі!...

Ще тоді я була в дома в 1943 році, то бачилася з братом.... Він ще тоді чувся добре на здоровлю. Що з ними всіма діється тепер — не знаю. Чи дочекають вони, щоб ще побачитись з нами?... Тяжко буде їм те все пережити, бо ця війна так дошкулила нам українцям, що й не можна те все оповісти. Одначе я і всі ми сильно віримо, що ще побачимо наші рідні землі й наш гарний Прут. Тут у Німеччині страшно багато втікачів з наших сторін. Життя тут дуже погане під оглядом живностевим...

На закінчення скажу Тобі Брате хіба це: Всі ми тут терпимо на скитальщині не зате, що зробили комусь якесь зло. Ми не повтікали сюди тому, що помагали німцям, а тому, що не хотіли передвчасно згинути від куль енкавудистів, які нікого не щадять із наших людей; які в страшний спосіб тортурують і масово вистрілюють народ нашої кровю зрошеної землі України! Отже ми терпимо всяку нужду лише для того, щоб ще могли жити й боротися за такий лад і порядок, яким тішитеся Ви в Канаді й ЗДПА, за який велась ця війна, але, на превеликий жаль, цього не одержав наш народ на своїй Україні! Так, ми терпимо тут, а наші рідні десь по російських тайгах. Вони і ми терпимо і за всіх Вас, терпимо за Україну, яка тепер стала лише частиною „русской земли", цебто російської імперії! Хоч ми терпимо, то все таки віримо в нашу перемогу.

ПРОПАҐАНДА

Коли Совети утримують по цілому світі сотки ґазет в найрізнородніших мовах; коли наймають впливових людей на найрізнородніших становищах; коли запрягають славних артистів та письменників на те, щоб вони розголошували те, що Советам треба пустити в світ, то нема двох думок про те, що тут щось неясне. Бо коли у Советах таке добро, такий рай на землі, що йому рівного не було, нема й не буде, то само собою насуваєтьcя питання: Пощо то так завзято вести таку пропаґанду?

Як ви напишете хоч маленьку правду про положення українського народу під Советами, то нераз навіть здорово думаючі люди, під впливом большевицької пропаґанди запитують: „Чи це можливе?"

Отже у практиці показується, як підо впливом безупинної простої брехні починають сумніватися про дійсну правду навіть совісні люди.

З Вашингтону звідомляють, що департамент стейту вже положив підстави до орґанізації Розвідчої Влади Злучених Держв і що туди приділено 2,000 вишколених робітників пера і бюрових урядовців, які вже вели пропаґанду в користь Злучених Держав вчасі війни. Ця служба має на цілі ширити заграницею правдиві вісти про Америку і про добрі сторони демократичних засад, на яких операєтьcя Америка. Само собою виринає питання: Пощо це потрібно Америці?

Гітлер твердив: „Як пустити у світ велику брехню, то люди в неї повірять". Ось такою методою, безупинною пропаґандою неправди і фальшу підкопала Росія теж і значіння американських засад демократизму, справедливости і волі і тому проти советської пропаґанди треба тепер видвигнути американську правду і все її людям пригадувати.

Одначе Америка на тім не кінчить. Ось появився проект і вже в федеральнім буджеті призначено гроші на заснування бюра пропаґанди у нутрі держави а розголошування різних проєктів і плянів федерального уряду. І це має бути зовсім поважне бюро, в якому будуть працювати визначні письменники, журналісти й артисти. Виходить, що і правда потребує розголосу, коли вона має перемогти серед теперішних відносин.

Роздумавши над тим усім, ми, американські українці, мусимо прийти до заключення, що треба пропаґанди і для оборони української справи та українського народу, загроженого у своїм існуванню. Така українська пропаґанда є конечністю. Це, що робимо — замало. Треба ту працю ще поширити і поглибити. А на це треба теж і нових матеріяльних засобів.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Дальша збірка на допомогу скитальцям.

Українська православна парафія в Нортгемптон, Па., переслала в грудні б. р. до З. У. А. Допомогового Комітету $117.00 як дальшу частину збірки.

Жертви зложили: Васимь і Евфрозина Андрус $25, о. М. Мостенський $20. по $10: М. Гіль і О. Задубера. По $5: П. Смолин і П. Коченаш. А. Кереб $3. По $2: А. Курей і А. Задубера. О. і А. Любляницькі $1.50. По $1: А. Потіха, Ю. Черкас, П. Мисліцька, А. Ковалишин, М. Бах, П. Білик, С. Вітушинський, А. Крайовський, Й. Ковач, С. Осичка, А. Щур, Т. Шишка, М. Мазур, К. Которош, М. Мицьо, С. Ковалишин, В. Шишка, І. Коруц, І. Бодник, Ф. Мицьо, І. Кріль, А. Голубовська, А. Бодник, М. Люблянецька, С. Коченаш, А. Фанок, М. Охоцька, А. Мізяк, Т. Панчишин, Т. Гаммер, П. Покотило. Решта дрібними датками.

о. М. Мостенський.

—o—

БЕРВІК, ПА.

Окружні збори відділів У. Н. Союзу.

Окружні орґанізаційні збори відділів У. Н. Союзу з округи Мекаду відбулися в Бервік, Па., дня 25. листопаду 1945 року. Ця округа має 26 відділів, одначе заступлених на зборах було тільки 14 відділів своїми представниками в числі 40.

Збори отворив окружний предсідник Дмитро Капітула в 2. годині пополудні та здав звіт зі своєї діяльности як окружний предсідник, за час чотирьох літ. У першій мірі згадав, що зогляду на різні воєнні обмеження, не було можливим відбувати окружні збори тоді, як потреба вимагала. Щоб збільшити членство округи, то він покликав двома наворотами орґанізатора У. Н. Союзу, п. А. Маланчука до своєї округи, і п. А. Маланчук при помочи активних відділових урядників приєднав 234 нових членів до відділів округи МекАду. Це був добрий успіх, коли брати під увагу, що в цій окрузі не було фабрик, а тому ця молодь, що не була взята до війська, відходила до інших місцевостей до фабрик. Дальше предсідник Капітула сказав, що він зробив все, що було тільки можливим, щоби ґідно відсвяткувати 50-літний золотий ювилей існування У. Н. Союзу. Ювилей відбувся 30. квітня 1944 року, в Шамокін, Па., там де У. Н. Союз був зорганізований в 1984 році. В ювилею взяли участь представники майже всіх відділів округи. Опісля предсідник Капітула відчитав рух членства всіх відділів округи й виказав активні й неактивні відділи, зазначуючи при тім, що є в окрузі таких, що їх нічим неможна зрушити до активної праці. Прикінци предсідник сказав ще, що вже час зрозуміти нам, що У. Н. Союз це ми самі, це наша найбільша українська запомогова організація, на котру дивляться не тільки українці тут в Америці, але також наші брати й сестри, що тепер розкинені по різних чужих краях. Предсідник надмінив також, що він робив всі старання, щоб ці відділи округи, що не мали вистарчаючого числа членів до вибору делеґата на конвенцію, були злучені й мали своїх заступників на наступній конвенції У. Н. Союзу.

По приняттю звіту предсідника, промовляв гол. секретар У. Н. Союзу, п. Д. Галичин. Він у своїм рефераті виказав, яку працю виконав Союз у часі цеї війни для воєнних зусиль Америки, а дальше, що він зробив для свого членства, а вкінці якою була його праця для українського загалу. Праця для воєнних зусиль Америки, це служба при війську пятьох тисяч членів, це жертва життя 134 членів, це закуплені членами й Союзом бонди на 20 міліонів долярів, це великі матеріяльні жертви на різні доброчинні цілі. Коли мова про те, що Союз зробив для своїх членів, то вистарчить згадати про виплату посмертних запомог по 134-рох членах, що віддали своє життя в цій війні, хоч статут того роду виплат не передбачував. А праця Союзу, що є корисною для всього нашого загалу, це культурна ділянка нашої орґанізації, що зазначилась видавництвом 6-тьох книжок упродовж 5 років, а це: Історія України, Богдан — Гетьман України, Українська Література, Україна — занурена нація, Шевченко — поет України та Союзовий Альманах.

При кінці свойого реферату, гол. секретар Д. Галичин згадав про ці сотні тисяч українських скитальців, що потребують нашої помочі, та що цю поміч ми повинні їм дати.

По рефераті п. Галичина, предсідник Капітула покликав до слова орґанізатора п. А. Маланчука. Він у своїй промові доказував, що причиною застою в приєднуванні нового членства по деяких відділах є неактивність відділових урядників, котрі не роблять в користь У. Н. Союзу, а тому члени цих відділів повинні таких відділових урядників поусувати з урядів, бо вони лише шкодять Союзови.

Дальше п. Маланчук сказав, що багато теж винними є родичі в тому, що їх діти не є членами У. Н. Союзу, бо такі родичі не говорять правди про У. Н. Союз і тим відганяють молодь від орґанізації. Дальше п. Маланчук доказував, які користи дає У. Н. Союз членам та що як ми будемо говорити правду про У. Н. Союз, то це буде найкращим арґументом для зєднання молоді в Союзові ряди.

Опісля відбулась дискусія в справах, що торкаються конвенції, а з відповідей, що їх давав секретар Галичин, представники були вповні вдоволені.

Вкінці наступила черга на вибір окружного уряду на рік 1946. Уряд вибрано як слідує:

Дмитро Капітула, предсідник, відділ 7; Онуфрій Шараварко, заступник предсідника, відділ 86; Онуфрій Костюк, касієр, відділ 85; Іван Чепа, мол., секретар, відділ 90.

До помочі окружному урядови вибрано отсих радних: Михайло Гентош, відділ 306; Микола Максимчук, відділ 98; Іван Роль, відділ 164; Микола Бабяк, відділ 28; пані Старовецька, відділ 9; Михайло Кашицький, відділ 365.

Вище згадані збори ухвалили й припоручили вибраному урядови поробити старання для відбуття в окрузі МекАду Союзового Дня в 1946 р.

Іван Чепа, секретар.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конґресового Комітету жертвували: Володимир і Марія Малевич з Пітсбурґ, Па., замісць святочних Різдвяних желань, переслали $25; зо збірки на вічу в Сиракюз, Н. Й., влаштованого Українськими Злученими Орґанізаціями на 11. листопаду 1945 р., $375.

БОСТОН, МАСС.

З праці жіноцтва.

Українське жіноцтво, що зорґанізоване при українській православній церковній громаді, працює щиро для загального добра. Через воєнний час ми працювали в А. Ч. Хресті, приготовляли перевязки для ранених жовнірів та тим подібне. Складали жертви і посилали для Ю. С. О., що були при військових таборах, та допомагали акції продажі воєнних бондів. Крім того ми незабували за наш старий край, що зістав спалений і зруйнований ворогами; за наших рідних братів й сестер, що ворогами прогнані з рідних земель на чужину і тепер терплять нужду, голод й переслідування через непрошених большевицьких опікунів.

Для зменшення цих страшних терпінь українськоог народу наш місцевий відділ СУА ім. Лесі Українки постановив на своїх зборах зробити підприємство на допомогу українським жертвам війни. За старанням уряду й членкинь, під проводом предсідательки Ол. Шафранської, відбувся „пенісейл" з добрим успіхом, бо прийшло чистого доходу $52 Доложено до тієї суми з каси $48 і післано одноразову жертву на суму $100 на допомогу українським скитальцям. Членкині є дуже раді, що сповнили свій народний обовязок та стали в ряді з іншими жертводавцями. Було нам дуже прикро дивитися на ту рубрику стодолярову, як вона помало підноситься. А наші вороги радіють, що ми недовіряємо собі. Як перечитуємо звіти збірок, що їх переводять жиди, греки, литовці й інші, то ми, українці, повинні брати собі за приклад. Ще згадаємо і це, що наші молоді жінки і дівчата з клюбу „Дочки України" підуть в часі Різдвяних свят з колядою на допомогу українським скитальцям. А ви, бостонські українці, колядниць щиро принимайте і свої жертви на рідний край складайте. Як будемо доброохотно свої жертви складати, тим піднесемо гідність славного українського імені.

Сердешні побажання від членкинь СУА ім. Лесі Українки, „Свободі", щоб її рубрика стодолярових жертв закінчилася якнайскорше з повним успіхом, щоб могла зачатись нова рубрика для складання жертви поневоленому й ограбленому українському народові. Віримо, що українське жіноцтво допоможе завершити збірку отих 100-доларових жертв. „Слушний час кличе нас. Сповнім святий приказ!"

Анна Каськів,
членкиня СУА ім. Л. Українки.

—o—

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Союзовці на свій власний дім.

Проминув 1945 рік. Пропало з ним багато лиха, але й лишились і добрі діла, про які належить згадати. Отже належить згадати про тих Союзовців, що в 1945 році не забули грошевими жертвами піддержати свій власний дім в Шікаґо, який ще є в довгах.

Найбільше жертв зложили члени відділу ч. 221, а то:

Тарас Шпікула $30, Филип Васильовський $27, Семен Мекенко $25; по $10: Іван Лесняк, Петро Бас, Олекса Капустяник, Йосиф Федун, Дмитро Паславський, Іван Новіцький, Микола Васильовський, Анна Бибська; по $5: Я. Татарчук, М. Козак, М. Бас, П. Дзик, М. Дитко, М. Багрій, С. Ґенсьорський, Іван Карпа $3. А по $2: І. Паславський, Й. Олійник, Г. Матвіїв, М. Водзянський, П. Іванків, А. Мельник, А. Шведа; по $1: А. Марцінковський, А. Шмітельський, М. Мотлюк, М. Баран, М. Токаревич, Бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. С., $10. — Разом $229.

Крім того:

П. Гавришків, член від. 601 УНС, $5, Адам Козира $5; Семен Староста з Філадельфії $25.

Усіх жертв разом $264.00.

Дирекція Дому Відділів У. Н. С.

ПОШУКУЄМО 309 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орґан Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свобода" на допомогу українським жертвам війни зложили:

191) Д-р Мирослав Сіменович, Шікаґо, Ілл.	$ 100.00
Попередно проголошено	19,070.00
Разом	$19,170.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA
P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

Від Союзу Українських Канадійських Вояків за Морем

Бувші члени Союзу Українських Канадійських Вояків за Морем, котрих ви піддержували морально і матеріяльно і котрим ви також помагали удержувати їх Домівку і Кантину у Лондоні, нині вертаються до Канади і як ветерани хотять подякувати всім тим, котрі причинилися у який небудь спосіб у полекшенню їх життя за морем.

Щоби було можливо продовжувати працю, яка була започаткована за морем і тут в Канаді, і також щоби було можливо перенести всі наші списки, рекорди і архів з Лондонської канцелярії, ветерани бажають утворити у Вининеґу центральну канцелярію для Українських Канадійських Вояків і Ветеранів у Канаді.

І тому Українські Канадійські ветерани апелюють до всіх наших українських організацій, котрі нам помагали у критичних часах війни, щоби вони нам помогли утворити у Вининеґу централю Українських Канадійських Ветеранів на цілу Канаду.

Цілею Українсько-Канадійських Ветеранів є:

1. Зеднати всіх наших ветеранів, котрі брали участь у І. і ІІ. війні по стороні Аліянтів.

2. Устроювати зїзди та піддержувати ними українську традицію.

3. Продовжувати списки і назвиска всіх наших хлопців, котрі воювали, котрі погинули у бою, або отримали військові відзначення, інвалідів та пенсіонованих і т. д.

4. Старатися відвідувати гроби наших героїв у Канаді і також за морем, як також відбувати панахиди на ґробах наших героїв.

5. Подбати, щоби вдови і діти наших вояків і ветеранів були доглянені і забеспечені.

Наш Ініціятивний Комітет Ветеранів буде радий відвідати усі ті організації, котрі нам помагали у минувшині. Заразом бажаємо дістати імена всіх вояків і ветеранів при ваших орґанізаціях.

Ми готові де можливо дати ширше пояснення про нашу працю за морем і також тут у дома на будуче. Ми також готові помогти всім тим, котрі зможуть устроїти підприємства на користь адміністраційного фонду Українських Канадійських Ветеранів.

Фонди, котрі будуть зібрані на цю ціль, просимо пересилати на адресу:

Ukrainian Canadian Veterans Association
515 B McIntyre Bldg.
Winnipeg, Man., Canada.

Ветерани будуть сердечно вдячні, коли дасьте свою поміч цій великій і важній справі.

Українські Канадійські Ветерани желають усім вам Веселих Свят Різдва Христового і Щасливого Нового Року.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КАНАДІЙСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ:
І. Ю. Карасевич, голова;
Іван Юзик, секретар.

СМІХ І ПРАВДА

(СОВЄТСЬКА БЮРОКРАТІЯ)

Совєтський фейлетоніст Г. Риклін помістив у московській „Правді" опис засідання совєтських бюрократів.

Уже була пізна ніч, і всі на засіданні спали.

Нараз голос:

— Приступаємо до 12-тої точки, про „райкомунхоз" (районове комунальне хазяйство)! — й усі пробудилися.

Другий голос:

— То ще не все? Завідателя ніяк не розбудите, бо спить сильно.

— А хто там спить у куті? Це — тільки 19-та точка, „райбольніца" (районова лічниця).

— Дальше! Хто там?

— Ми з Ольхівського „сільсовіту". Нам не спиться. Перепустіть нас, заки візьмете киріївців. Пощо їх будити — добрі люди, нехай посплять!

— Яка справа?

— Справа бараболь вчорашнього дня.

— А сьогодні?

— Сьогодні ми не знаємо, бо ми тут чекаємо від учора.

— А що там за шум учинився на переді

— То усе „райкомунхоз". Завідателеві приснилося, що йому дякують, і він радий, тільки не знає, за що.

— Отже ольхівці, можете на часок задрімати, а ми покищо займемось „райкомунхозом".

— А нам, гадаєте, спати не хочеться? Усім хочеться спати. Чи вам ні?

І дійсно правда, каже автор, усім спати хочеться.

Було це, зазначує Риклін, в Сталінградській области, 12. жовтня 1945. Засідали, засідали, й засідали. На програмі мали 30 точок, засідали від 5 години вечора до 4 рано. Референтів було 47, отже помучились і поснули.

От один, Корогод, говорив у 14 справах. Отже він говорив, засипляв, пробудився, говорив, знову перенісся у сон і неяву, й знову пробудився й говорив, і знов заснув Корогод.

30-ту точку програми засідання освітили перші промені сходячого сонця, але другі промені уже освітили засідання як воно все голосно хропіло.

Така є теперішня совєтська критика совєтської бюрократії. Усе там тепер урядове, з гори до долу — й усе спить.

Може та совєтська бюрократія пробудиться зо сну, як не рано то в полудне, але чи та спляча бюрократична система спосібна щось краще створити?

(Передано за часописом „Народна Воля")

ДИВНІ НОВИНИ

ГОЛУБИ... БЕЗ ВИХОВАННЯ.

Клюб Природників у Перст в Австралії уладив виставу птахів із зоольоґічного грооду в Сід-Перс. Серед живих експонатів було теж кільканацять коокабурра, рід голубів, що видають зі себе голос зовсім подібний до людського сміху. Тому теж тих голубів називають „смішками". Підчас відкриття згаданої вище вистави трапився направду веселий і комічний инцидент.

Отже підчас відкриття предсідник хотів виголосити святочну промову. Та ледви почав він говорити, коли голуби почали сміятися, спонукуючи тим самим до сміху і зібрану публику.

Рад-не-рад мусів предсідник перервати. Коли по хвилині успокоївся і він хотів знову почати промову, голубів знову напав сміх. Щойно по добрій годині птахи споважніли і предсідник міг докінчити свою промову.

ТРАҐІЧНИЙ КОМІК

(Докінчення з 2-гої сторони)

зеві — вже і так досить покарали Шийку

Князь мав добре серце і пішов на уступки: він подарував Шийці половину кари і рішив, що завтра після вистави Павлина зможе розпоряджати, своїм часом по вподобі:

Требаж чесно вирівняти рахунки — відповів він. — Шийка сміявся з мене два тижні; але такі вечорі, як нинішній, можна рахувати подвійно. Після четвертого вечора моя честь буде заспокоєна.

Два дні мала йти дуже весела фарса Ксавіє і Варена „Гнів Ахилля". Це була пєса майже принаґідна. Її герой на імення Ахиль це модерний богач, що скрізь добачує ознаки свого уявленого переслідування. Все в нього є підставою до підозрінь, починаючи від мявкоту кота аж до вигуків папуги. Коли він знаходить дома палицю, він підозріває, що її залишив якийсь його суперник і заки глянув, чи це не його власна, вже ламає її на дрібні кусні. Він забуває капелюх у кімнаті своєї жінки — вертається, хапає його і дре, далі по всіх кутках шукає за власником проклятого капелюха.

У своїй розпуці, він хоче покінчити самогубством і набиває пістолет, щоб стрілити собі в голову. Але від такого гарного наміру стримує його сумнів: застрілитись це болить, а він не любить терпіти, хоч зідхає до смерти. Щоб поєднати у своїй душі ненависть до життя і любов для свого тіла, він стає перед дзеркалом і стріляє до себе — у дзеркалі.

„Гнів Ахиля" мав величезний успіх. Кожна фраза з цієї пєси робила враження.

На дві години перед виставою Шийка відмовився приняти у себе свою жінку.

Він грав ролю скаженого природно, як має бути. На нещастя театральний пістолет належав до тих загально шанованих старих реквізитів, які ніхто не перевірював. Коли треба було вистрілити, він затявся. Якийсь глядач на партері крикнув тоді поганою французькою мовою: „Не маєш щастя!"

Коли після вистави режісер виправдувався, що пістолет поганий, Шийка відповів:

— Це нічого. Я маю власний дома і принесу його завтра.

І прийшов на другий день з гарним пістолетом на два втріли:

— Бачите — сказав — якби за першим не вистрілив, тоді я маю в запасі ще другий стріл.

Того вечора він грав з таким запалом як ніколи. Прийшла остання сцена. Шийка замісць стріляти до дзеркала, звернув пістолет у напрямі своєї жінки і вбив її на місці. Другий стріл пустив собі в голову.

Виставу перервали. Ця подія наробила у Петербурзі багато шуму. Сам князь Васильков оповідав мені всю історію. І закінчив її так:

— Чи ви повірите, що ця пара — Шийка і Павлина одружилися з кохання і що вони кохали ввесь час одне одного? Ось бачите, що ви за люди в тому Парижі!

Перекл. а. б.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БІНҐГЕМТОН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 21. повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 6. січня, в У. Г. Домі, в годині 2. пополудні. Буде звіт уряду і контр. комісії, як також вибір уряду на 1946 рік. Приявність всіх членів конечна, бо маємо важні справи до рішення. — За уряд: І. Мартинів, предс.; П. Садовець, кас.; Т. Смик, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться 5. січня в годині 7. ввечір в гали 74 Герис Еве. Обовязком кожного члена є явитись на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Уряд на 1946 рік є: Корнило Фірман, предс.; Павло Демуш, рек. секр.; Ст. Бардачевський, фін. секр.-кас.; Михайло Камфонік, Андрій Горбайчук і Данило Лукиник, контр. комісія; Павло Кічак, надзиратель хорих; Войтко Барилюк, дверник. — Уряд:

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 6. січня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів бути на цих зборах, бо є важні справи до полагодження. — М. Весоловський, предс.; І. Михальцевич, кас.; П. Огар, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. ім. Богдана Хмельницького під Покр. Пресв. Тройці, від. 158, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 5. січня, в год. 8. ввечір. Просим всіх членів прийти, бо є важні справи до полагодження. — М. Кіт, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться в суботу, 5 січня, в год. 7. ввечір, в гали У. Н. Дому. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде звіт уряду за цілий рік і вибір уряду на 1946 рік. — За уряд: Ю. Бойко, педс.; Й. Кобрин, рек. секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — На річних зборах Бр. св. Володимира, від. 65, що відбулися 15. грудня, вибрано такий уряд на 1946 рік: Микола Кунка, предс.; Григорій Яблонський, застт.; Григорій Налепа, кас.; Андрій Смит, фін. секр.; Стефан Задорецький, рек. секр.; Михайло Романович і Теодор Процак, контр. комісія, Михайло Наповнець, Антін Зизяк, Семен Прокопик, Петро Циктор і Дмитро Щерба, догл. хорих; Теодор Луняк, репрезентант до У. Н. Дому; Тедор Федош, делеґат на Третій Конґрес у Вашинґтоні.

ПІТСБУРГ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 6. січня, в годині 1:30 пополудні, в домі 723 Карсон ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде вибір делеґата на Третій Укр. Конґрес. Просимо довгуючих членів вирівнати свої залеглі вкладки, бо від нового року не будемо засилати до головної каси за того, хто не заплатить на час. — За уряд: С. Гриб, предс.; Д. Василик, секр.-кас.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. — Збри Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, відбудуться в суботу, 5. січня, в 6. годині ввечір, в гали У. Н. Дому на Компалей Гіл. Обовязком всіх членів є прийти на означений час, бо будуть важ ні справи до полагодження. Уряд на 1946 рік остав потверджений членами той самий. Позамісцеві члени хай посилають вкладки до секретаря на ту саму адресу. — Ю. Ясінчук, предс.; П. Тиняк, кас.; Ц. Лапчинський, секр.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 3. грудня 1945 року помер у 50. році життя

МИХАЛО ФІНЯК,

член Тов. Українська Січ, від. 59 У. Н. Союзу в Бриджпорт, Конн. Покійний родився в селі Добрівляни, пов. Колуш, [illegible] Україна. Вступив до Тов. і Союзу в 1937 році. Оставив дружину Анастазію, дві дочки і одного сина. Похорон відбувся 6. грудня при участи членів, родини і знайомих з похоронного заведення до української православної церкви на цвинтар св. Івана Хрестителя в Стратфорд, Конн. — В. Й. П.!

М. Галькевич, секр.

Дня 2. грудня 1945 р. помер у 60. році життя

СЕМЕН ОСТАФ,

член Бр. св. Вас. Великого, від. 364 У. Н. Союзу в Клівленд, О. До Союзу вступив у 1915 р.

Покійний родився в селі Полонна, пов. Сянок, Західна кУраїна. Полишив у смутку жену Анастазію і 6 дітей: Івана, Франка, Марію, Юлію, Стефана і Олейсу. Два останні служать в американській армії.

Похорон відбувся 5. грудня з дому погребового до католицької церкви в Медіна, О., при участи рдини, приятелів і членів Бр. на цвинтар в Медіна, О. — В. Й. П.!

І. Сподар, секр.

Дня 18. грудня 1945 р. помер трагічною смертю у 58. році життя

СТЕФАН РУПА,

член Тов. У. Н. Союзу, від. 292 в Дітройт, Міш.

Покійний походив зо села Ласківці, пов. Треебовля, Зах. Україна. Полишив у смутку жену Ірину і дві замужні дочки та три внуки. Похорон відбувся 22. грудня з дому жалоби при участи членів відділу 292, родини і знайомих до церкви св. Івана рестителя, а відтак на цвинтар св. Хреста. — В. Й. П.!

П. Кізел, секр.

ТАРЗАН, ч. 1306. Дивні запросини.

Коли Джена відмовилася поцілувати його, розпещений Конрад загрозив, що він зірве свої перевязки.

Щоб його успокоїти, Джена приложила свої уста до його лиця. Він негайно успокоївся і попав у глибокий сон.

Одначе з коритаря Губерт і підглянув, як Джена цілувала Конрада.

Він усміхнувся і ждав.